

Szerkesztőség kiadó
Hivatal és nyomda

Budapest-Kolozsvár, St. Baron
utca, 10. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Es. N. Sz. — 550

Közlöny
Szerkesztő
Zsido. Kéz-
adunk v. tter Robert

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 55.—
Egy szám — 150

1925 július 2 Csütörtök

Budapest-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 149 szám

5685. Thamuz 10

A politika rövid hírei

Petrescu Comnen, Románia berni követe, akinek nyilatkozatát tegnap közölte az Uj Kelet, ma cikket irt az „Adeverul“-ba, melyben kijelenti, hogy az államnak felelnie kellett volna azokra a panaszokra, melyek a kisebbségek részéről a népszövetséghez beérkeztek, mivel begazolást nyert, hogy nemcsak, hogy igazságtalanok a felhozott panaszok, hanem egyúttal sértést is tartalmaztak az állam ellen. *Románia teljesíti kötelességét a kisebbségekkel szemben, de nem engedheti meg, hogy a népszövetség-nél, akár más külföldi fórumok előtt régalmak érijék az országot.*

A „Cuvantul“ erős támadást intéz a román diplomáciai kar ellen Petrescu Comnen tegnapi nyilatkozatával kapcsolatban. A lap szerint ugyanis a nyilatkozatból kiviláglik az, hogy Romániát a népszövetségnél vereség érte. A lap szerint a román diplomácia családi összeköttetésekben alapszik és nem a szakértelmen. Kifogásolja, hogy Románia nem fordít gondot a külföldi propagandára. Magyarország például Petrescu Comnen szerint 150 milliót költ a népszövetségi propagandára.

A nyári szünet előtt pénteken tartják a kormány tagjai az utolsó minisztertanácsot, melyen a miniszterek nyári szabadságának ügyét fogják elintézni.

Piatra Neamtiban a nemzetipárt ottani tagozata ülést tartott, amelyen Jorga professzor is részt vett. Az ülésen Jorga kijelentette, hogy a nemzetipárt részéről sohasem fogják felbontani a parasztpárttal létrejött egyezséget. Ami a nemzetipárt belső organizációját illeti mindenben egyetért Maniuval.

Kisenevi jelentés szerint a választási harc a szenátusi madátumért egyre jobban elfajul. Egy parasztpárti népgyűlés keretében Szpineanu parasztpárti képviselőt több paraszttal letartóztatták. *Bu dest községben ugyancsak letartóztatták a parasztpárt híveit és egy jégverembe internálták.* Margineanu tábornok rendeletére ezekben a községekben, ahol a parasztpártnak nagyobb esélyei vannak, a lakosságot katonai szolgálatra hívták be.

Maniu Gyula Bukarestbe érkezett. Azonnal érintkezést keresett a párt többi vezető embereivel a párt nyári programja ügyében.

A közigazgatási törvény végrehajtási utasításának előkészítésére alakult bizottság holnap délelőtt plenáris ülést tart Bratianu Jonel miniszterelnök elnöklétével, amelyen véglegesen döntenek a megyebeszűtésekről.

Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy Averescu tábornok felhívta a parasztpártot fuzióra, az „Indreptarea“ a következő kommunikét közli: A néppárt felkérte Stere professzort, hogy nyilatkozzon, tette-e fuzió ajánlatot a parasztpártnak Averescu pártja vagy sem, válasz azonban eddig Sterétől még nem érkezett. Ennek ellenére az „Adeverul“ folytatja eddigi cikksorozatait és úgy tünteti fel a dolgot, hogy mégis történtek kísérletek a két párt fuziójára. Ismételtel felkérjük — mondja tovább a kommuniké — jelentse ki Stere, mikor lépte át az ő házának küszöbét Averescu tábornok. Az „Adeverul“ híreire a néppárt később fog reflektálni.

Langa Roscanu Románia athéni meghatalmazott miniszterét táviratilag hazahívták, hogy a görögországi legutóbbi államcsinyről referáljon.

A Baldwin-házzal keletkezett konfliktus ügyében ma délelőtt újabb tanácskozás volt Bratianu Vintila pénzügyminiszter és a Baldwin-ház megbízottja között. Hírlik, hogy a Baldwin-ház visszavonja a kincstár ellen beadott többszáz milliós keresetét.

Minden pillanatban várják a parancsot a Ruhrvidék kiürítésére

A diplomáciai tárgyalások sikeresen fejeződtek be. A francia kormány félhivatalos közlése

(Berlin, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány félhivatalosa rendkívüli nagyfontosságú és az egész európai politikára kiható nyilatkozatot közöl. Eszerint a Ruhrvidék kiürítésére irányuló diplomáciai előkészületek teljesen befejeződtek és most már csak a hadügyminisztérium intézkedésére várnak, hogy a francia csapatok kivonuljanak a Ruhrvidékről. Párisi jelentés szerint a francia hadügyminisztérium már a legközelebbi napokban utasítást fog adni a megszálló parancsnokságnak, hogy a csapatokat meghatározott időn belül vonja ki. A francia katonaság előreláthatólag még ebben a hónapban teljesen kiüríti a

megszállott területeket. Ezután már csak Köln marad megszállás alatt, ahol tudvalevőleg angol csapatok állanak.

A német fővárosban leirhatatlan örömet váltott ki a francia félhivatalos közlése. A Ruhrvidék immár közel hatasztendeje van idegen megszállás alatt és ez az állapot súlyosan befolyásolta az egész német gazdasági helyzetet. A német kormány meg van győződve arról, hogy a megszálló csapatok kivonulása után a gazdasági vérkeringés az egész országban felélénkül, ami viszont a politikában is áldásosan érezteti majd hatását.

Görögország megszüntette a parlamentarizmust

A kamara diktatóri hatalommal ruházta fel a kormányt

(Athén, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén olyan aktus ment végbe, amely szégyenteljesen marad mindenkor Görögország történetének. A Pangalos-kormány elfogadta a kamarával azt a javaslatot, amely teljesen megszünteti a parlamentarizmust és a kabinetet diktatórius hatalommal ruházta fel. Ennek a rendkívül reakciós javaslatnak a megszavazása semmiesetre nem ment egészen simán, mert mindössze huszonhárom szótöbbséggel tudták keresztülvinni. A képviselők közül kétszáznyolcan szavaztak a diktatórius javaslat mellett, míg száznyolevan öten ellene adták le szavazatukat. Negyvenkilencen tartózkodtak a szavazástól. A parlament ezután teljesen megszünteti működését és csak időközönként tart majd üléseket. A szünetek alatt csupán egy harminctagu parlamenti bizottság fog dolgozni, amely az új alkotmányt állítja össze. A diktatórius javaslat megszavazása baloldali körökben rendkívül mély lehangoltságot váltott ki. A külföldi sajtó nagyrésze szintén elítélőleg nyilatkozik Pangalos politikájáról.

Romain Rolland, Upton Sinclair és Blasco Ibanez kiáltványa a beszarábiai parasztek érdekében

A „Viitorul“ közli a felhívást, de bűnös kezek munkáját sejtí mögötte

(Bucuresti-Bukarest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy év óta sokat foglalkozik az európai sajtó a tatar-bunari lázadással. Tatarbunar Beszarabia egyik számottevő községe, ahol a lakosság állítólag a helyi hatóságok terrorisztikus magatartása miatt tavaly fellázadt. Csendőrség jött a helyi hatóságok segítségére és a forradalmárok közül mintegy ötszázat letartóztattak és internáltak. A letartóztatás nem ment a legsimábban és több haláleset is történt, melyről azonban a sajtó egy részében fantasztikus hírek jelentek meg. Egy hónappal ezelőtt Tatarbunar ismét foglalkoztatta a romániai sajtót. Az „Universul“ ugyanis lekötött egy táviratot, melyet Moszkvából küldöttek volt Costa Foruhoz, akit arra kértek, hogy foglalkozzon a tatar-bunari kérdéssel és a már egy éve internált ötszáz paraszt szabadlábrahelyezése ügyében tegeye meg a lépéseket. Ezzel egyidejűleg a moszkvai parasztinternacionálé felhívást tett közzé, amelyben a világ közvéleményének figyelmét felhívja arra, hogy Tatarbunarban ötszáz paraszt van internálva immár egy év óta anélkül, hogy ügyüket bíróság elé vinnék.

E felhívásnak visszhangja támadt. A kormány félhivatalos lapjából, a „Viitorul“-ból értesülünk, hogy harminc európai intellektuel, tudós és író, közöttük Romain Rolland, Upton Sinclair és Blasco Ibanez felhívást tettek közzé a tatarbunari internáltak ügyében. A felhívás a következő:

„Az emberi szolidaritás nevében, pacifista elvektől vezérelve, felemeljük szavunkat Európa közvéleménye előtt azon ötszáz beszarábiai parasztek érdekében, akik között vannak öregek, nők, gyermekek és leányok s akik immár egy éve a kisenevi vár pincéjében a legembertelembb bánásmódban részesülnek anélkül, hogy bíróság elé állítanák őket.“

A felhívás további részében elmondja még,

hogy a román kamara ezévi május 13-iki ülésén Jacobescu parasztpárti képviselő beszédében szótvetette, hogy egy Petre Simniceanu nevű csendőrfőhadnagy parancsára, minden bírósági végzés nélkül, a tatarbunari parasztek közül tizenhármát agyolítottak. Ezeknek a szerencsétleneknek az volt egyetlen bűnök, hogy nem engedték magukat kizsákmányolni s ez ellen fegyvert ragadtak. A felhívás így végződik: „Mentsük meg a tatarbunari internáltakat.“

A „Viitorul“ kommentálva ezt a felhívást, kétségbe vonja, hogy az azon szereplő aláírók valódiak volnának. Szerinte kommunisták vagy magyar irredenták műve ez a felhívás. Ha azonban mégis valódiak volnának az aláírók, úgy itt nyilván bűnös kezek munkája játszott közre, kik félrevezették az európai művelt világ tudósait. A bűnös kezek ellen erőlyesen fel kell lépnie a kormánynak, nehogy hasonló támadások érhessek az országot.

Coccea lapja, a „Facla“ válaszol a „Viitorul“ kommentárjaira és leszögezi, hogy tévedés azt hinni, hogy az a felhívás Románia ellen tartalmaz sértéseket. A támadás a liberális rezsim ellen szól, akikről az egész világ tudja, hogy milyen eszközökkel kormányoznak. Romain Rollandról, aki az egyéni szabadság legnagyobb harcosa, nem is tételezhető fel, hogy szabad nép ellen támadást intézzen. Az európai intellektuelek felhívását nem lehet pusztán frázisoként kezelni. Ennek meg kell legyen a fogantatója — írja a „Facla“.

Egyébként szerinte a „Viitorul“ nem közölte le teljes egészében a felhívást, hanem annak csak egyes részeit. Felhívja a „Viitorul“-t, közölje le azt teljes egészében, mert különben a „Facla“ fogja azt megtenni.

A felhívásnak az a példánya, mely a „Viitorul“-hoz eljutott, német nyelvű volt. A lap azonban azt hiszi, hogy francia és angol nyelven is megjelent.

Egy újságíró naplója az épülő országból

A „báró“ kolonistái

Akiknek nem kell a zsidó munka. Kolonista szatócsok és szatócs kolonisták
Ami itt a „modern“ rossz szellem

(Galil, május hava. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A palesztinai zsidó letelepítésnek a Zsidó Nemzeti Alapon kívül egy másik fontos tényezője van: a Rotschild-féle kolóniák. A „báró“ kolóniái a palesztinai zsidó birtokrész jelentékeny részét teszik ki s ez volt az az alap, melyre a zsidóság a béketárgyalások során mint már meglévő, tényleges zsidó kolonizációra támaszkodhatott. Galilban szinte minden zsidó föld a „báró“ szervezetéé, az „ICA“é. És ennek dacára ez a kolonizáció, mely Palesztina felépítésének tényleges organumaitól szinte teljesen függetlenül veszi ki a részét a munkából, nemcsak nem bir gazdasági erejének megfelelő sullyal, de igen sok tekintetben fájó sebe az egész palesztinai zsidóságnak. Harminc, negyvenéves zsidó kolóniák ezek és mégis: alig képviselnek valamit abból az akarából, mely itt otthont, országot akar építeni a zsidóságnak.

Valamikor ennek a kolonizációnak megrontója egy nagyon önkényesen gazdálkodó adminisztrációs szisztéma volt, amely a telepéseket az adminisztrátorok kénye-kedvétől tette függővé. Ennek a korszaknak szelleme most is megvan, ha a rendszer meg is változott. A „báró“ még mindig úgy szerepel, mint az örök pénzforsás. Most, hogy Rotschild palesztinai látogatása során a kolóniákat is meglátogatta: hetek óta egyebet nem tárgyaltak ezeken a kolóniákon, mint azt, hogy mire és mennyit kérjenek a bárótól. Talán a legjellemzőbb, hogy az egyik Galilbeli ICA-kolónián meghagyta a felügyelő, hogy fessék ki a házakat. Ezt azonban a kolonisták megtagadták, mert ha a házakat kifestik, akkor a báró — látva, hogy milyen rendes, szép házaik vannak — nem ad pénzt a számukra. Hiányzott tehát és hiányzik ma is az a nemzeti gondolat, mely tényleges tartalmat ad az országépítésnek. Itt minden a „báró“, illetve a pénz, amit adott és amit még adhat. Természetesen ez egy állandó snorrerszemelet vitt be a kolonisták életébe, másfelől a legfontosabb tényezővé a pénzt tette. Ezek a báró-féle kolonisták nem lettek paraszok, de megmaradtak seftelő kis falusi szatócsoknak, kiknek üzlete a föld, melyet azonban — nem maguk dolgoznak meg.

Igy azután érthető, hogy bár a báró-féle kolóniák sokkal nagyobb területet foglalnak le, mint akár a Zsidó Nemzeti Alap földjei, az országépítésben nemcsak szerepet nem visznek, de akadályai is. Mert az arabokkal szemben állhat a „geulath haarec“, a föld megváltásának nemzeti parancsa, de ezek a kolonisták zsidók, anélkül, hogy a zsidó nemzeti otthon építésével sokkal több közösségük lenne annál, hogy ezek a kolóniák is Erec Jisráélben fekszenek. Palesztina földjét nem az teszi zsidóvá, hogy a föld telekkönyvileg zsidó kézben van-e, hanem az, hogy a földet zsidó kéz dolgozza meg. Már pedig ezek a báró-féle kolóniák ebből a szempontból zsidó földnek alig nevezhetők.

A legjellemzőbb kolónia erre a Galilban: Ros-Phina. Román zsidók alapították még 1882 ben. Kis falusi szatócsok, városi szegény emberek, akik akkor háromszáz dunam földet kaptak s a gazdasághoz szükséges teljes felszerelést, anyagi támogatást. Ezek a kolonisták most gazdag emberek. Urak, nem parasztok, akik maguk alig dolgoznak. De minek is dolgoznának: ott az arab, aki igénytelen s aki éhbéért elvégzi a munkát. Egy egész arab falut tart ki ez a kolónia. A múlt évben ugyan kétszáz chaluc dolgozott itt a dohányültetvényen. Lubliner berlini nagy dohánygyáros, aki az egész dohánytermést megvásárolta, kikötötte ugyanis, hogy csak zsidó munkásokkal dolgoztathatnak. Az idén azonban kimaradt ez a klauzula s ma már nincs egyetlen zsidó munkása sem a kolonistáknak. Miért? Ime néhány válasz, mely valóban jellemző:

— A chalucok nem voltak elég vallásosak

— mondja indoklásul egy öreg, Csernovitzból idekerült zsidó. (Az arab munkással szemben persze ilyen problémái nem voltak.) S még ők mondták nekünk, hogy mi nem vagyunk jó zsidók, akik a legszigorubb vallásosságban élünk. Még ők merték mondani, hogy nagyobb bűn a zsidóság ellen arab munkásokat alkalmazni, amikor ők munkanélkül állottak... Hát persze ezek után nem kérünk a zsidó munkásokból. Harminc éven át jók voltak az arabok, jók lesznek ezután is.

Egy másik kolonista már nem keres ilyen olesó ürügyet. Már nyíltan megmondja, hogy őt nem érinti az, hogy a chaluc mennyire vallásos, hiszen ezt nem kérdi az arab munkástól sem. De az arab minden tekintetben jobban megfelel. Ceruzával a kezében számítja fel az okokat:

— Az arab munkással szemben nincs semmiféle erkölcsi kötelezettségem. Akkor veszem igénybe munkaerőjét, amikor nekem tetszik. Itt élnek mellettünk, mindegyiknek megvan a kis agyagvaskója, egy kis kertecskéje. Amit nálam keres meg, az már szinte több, mint amennyire szüksége van, hogy megélhessen. Ezzel szemben, ha chalucokkal dolgoztatunk, biztosítani kell számukra állandóan a munkát. Nem küldhetem el, amikor akarom. Hiszen kizárólag abból élne, amit tőlünk keres és még egy talpalatnyi földje sincsen a maga számára. De ezenkívül: a chaluc nagyobb igényekkel bir. Nem csak anyagiakban. Nem bánhatunk úgy a chalucokkal, mint az arabokkal. Velük szemben be kell tartani a munkaidőt, számitásba kell vegyük, hogy más bánásmóddhoz szoktak. Ha kosztot adunk nekik, megkivánják, hogy azt egyék, amit mi eszünk s bizony nem elégszenek meg egy-két darab nyersugorkával, vagy napon száradt lepénnyel. Másfelől a zsidó munkásnak többet kell fizetni. A múlt évben a zsidó dohánymunkásokkal úgy állapodtunk meg, hogy a termés fele az övék. Már most egy munkás legfeljebb két dunam földet tud megművelni. Egy dunamon körülbelül hatvan kg. dohány terem. Egy kg. dohány beváltási ára 20 piasztér volt, úgyhogy egy chalucra alig esett 12 font kereset. Az egész év alatt egy chaluc legfeljebb negyven fontot kereshetett meg így. Ezzel szemben mi az arabnak, vagy husz százalékra adjuk ki a földet, vagy pedig évente 9—15 font bért fizetünk. Ha tehát zsidó munkással dolgozunk, akkor nem találjuk meg üzleti számításunkat.

— De volt egy másik baj is. Kik voltak azok a munkások, akik hozzánk jöttek. A jobb chalucok, akik már a mezőgazdasági munkában jártasak, a saját krcuáikban, a saját kolóniáikon vannak. Ide csak azok jöttek, akik még kolóniákon nem helyezkedhettek el, akik még fiatalaberek, nagyjából más foglalkozásbeliek, akik most kezdik csak megtanulni a fizikai munkát. Így azután nem voltak a legjobb munkaerők. Már pedig igazán nem kívánhatják, hogy mi, öreg kolonisták áldozatokhozunk számukra, hogy a mi bőrünkön tanuljanak meg — dolgozni...

Ime így beszélt a kolonista. S meg volt győződve róla, hogy igaza van. Hiszen üzleti könyvei is neki adnak igazat. Aki zsidó munkással dolgozik, az nem keres úgy, mint aki arab munkást használ. Már pedig áldozatot... hát igen, áldozatot nem lehet hozni. Ehhez nem szoktak hozzá. Hogy ők ingyen kapták a földet, hogy a „báró“ jótékonyága csinált belőlük kivettelt, megrugdalt, pogromokkal hajszolt semmiből gazdag, munkátlan kolonistákat, ezt már elfelejtették.

A beszélgetést végighallgatja a kolonista felesége is és kiönti anyai szivét...

— Képzeld, milyen szerencsétlenség ért bennünket. A leányunk, azt már megrontotta ez a mostani modern palesztinai szellem, képzeld, elment — chalucának.

Mert itt, az országépítés chaluc munkája: az az a modern rossz szellem, melytől féltetni kell „Benjamin fiait“, ahogy a régi bennszülött kolonisták önálló szervezetüket elnevezték. Az a szervezet, mely a régi kolonisták jogait hivatott megvédeni az új chaluc bevándorlókkal szemben.

Ez az új szellem azonban mégis hódít. Mig a múltban a kolonisták fiai nem maradtak meg a kolóniákon, hanem bementek a városba, sőt a külföldre is „tanult emberré“ lenni, most már nem szégyelik, hogy falusi „parasztok“, sőt a munkából is kivesszik a részüket. Másfelől, amíg a múltban a kolonisták szinte kizárólag az Alliance iskoláinak emlőin nőttek fel, s a héber kultúrával közösséget alig tartottak, ma már a kolóniák gyermekei mind héberül beszélnek. Az öregek azonban továbbra is csak jiddisül érintkeznek egymással.

Egyik legfőbb pontja marad azonban tovább is a palesztinai zsidóságnak az, hogy miképpen lehet a Rotschild-kolonistáknál a munkát meghódítani. A „kibus haavoda“-nak — ez a munka meghódításának héber neve — nagy jelentősége van az ország felépítésében. A nem zsidó munka nemcsak azt jelenti, hogy a föld nem a miénk, de jelent más is, amint azt egy másik ICA kolónia, Chedere esete bizonyítja. Ez a kolónia is kizárólag arab munkásokkal dolgoztatott. Egy szép éjjelen azonban, az arabokat valaki felheccelt és megtámadták a kolóniát. Véres harc folyt a kolonisták és az arabok között, akiknek ők adtak kenyeret. Akkor azután szent fogadalmat tettek, hogy ezentúl csak zsidó munkást alkalmaznak. Be is tartották ezt a fogadalmat, úgy egy-két félévig. Ma már azonban megint ugyanazok az arabok művelik meg a chederai kolonista szatócsok földjét, akik nem sokkal ezelőtt még le akarták őket mészárolni. A zsidóság csak akkor érezheti tehát magát otthon a saját földjén, ha annak tényleg ura is. Urnak lenni valami felett pedig Palesztinában azt jelenti: dolgozni!

Székely Béla

Dr. Wise amerikai főrabbi európai körútra indul

Amerika zsidóságának érintkezést kell keresni az európai zsidóság vezetőivel

(Newyork, július 1.) Az amerikai zsidó kongresszus elnöke, Stephen S. Wise e hónap tizenötödikén a „Majestic“ hajóra szállott, hogy Európába jöjjön.

A „Morning Journal“ munkatársa hajóba szállása előtt beszélgetést folytatott a kiváló zsidó közéleti férfivel, aki kijelentette, hogy igen fontos általános érdekű zsidó ügyek készítették őt az Európába való utazásra.

— Eljött az ideje, — mondotta dr. Wise — hogy az amerikai zsidóság közelebbi viszonyba lépjen Európa zsidóival, hogy egymást jobban megértsék. Ehhez pedig szükség van az európai zsidóság vezetőivel való érintkezésre. Elmúlt az ideje annak, amikor Amerika zsidósága azt hitte, hogy mindent tud és hogy nem kell törődnie senkinek a véleményével. Amit Európa zsidóságáért cselekszünk, azt velük együtt kell cselekednünk. Kötelességünk tanácskozni azokkal a zsidókkal, akik ért dolgozunk, hogy e munka hogyan történjen, mert nem akarjuk segélynyújtásunk mellett véleményünket is rájuk erőszakolni.

Dr. Wise kijelentette azután, hogy részt vesz a bécsi cionista kongresszuson, mert a cionizmus mindig is közel állott a szívéhez. Ugy véli, hogy ez a kongresszus nemcsak a zsidók, hanem a világ minden nemzete számára nagy fontossággal bir.

Dr. Wise európai útján el akar látogatni Angliába, Franciaországba, Ausztriába és Németországba, esetleg más országokba is. Mindennél érintkezésbe fog lépni az illető ország zsidó vezetőivel és tanácskozni fog velük afelől, hogyan lehetne a zsidó tömegek bajait orvosolni. E tanácskozásokból információkat és iniciatívákat akar szerezni arra a nagy, általános zsidó kongresszusra, amelynek összehívását az amerikai zsidóság tervezi.

Freud Leon Daudet hajlam, p ha

(Páris, július 1.) Az olvasók jól ismerték a „Action Française“ rojalista vezért, a francia trón csínálját. Ki ismeregényirót? A „Csillag“, „Suzanne“ regényeit idegeboru előtt biztosan vették. És a most vállalkozott a „sexual-patologia“ és megjelentetése lista Daudet t és Daudet-től. Egy quise de Saint ismeregényirót? A Daudet-ről, a körülbelül egy ki Leon egyik hercegérseke, a egyik barátja könyvet a forgó kérems-k és ez caise“-t ért tam

Husz éven nyabb ösztöneit egy kritikus ak ságának minit volna. Végre ez Andre Gaucher, könyvet jelenté agybeteg Daudé a párisi társaság. Ez az ember támadja? Ő az nek szigorú Catolikuskok zászló prédikál ez az ben isteniti a v ben a szatyriási dik könyvében „tisztéletreméltó leányt, hogyan

Gaucher kö tott az arisztó senki nem aka letagadja, hogy egy sort is. A nek nagyszámu kezőjét bizonyit kezni kezdett. hirtelen úgy t volna róla, ho Gaucher azonban katolikus házb az egyedül meg repel, már ped Daudet regénye felmagasztalja az

Gaucher a f ján foglalkozk Daudet ebben tárgy, amelyen seit. Egy rendk böll lép élénk D beteg. Gaucher tanárnak, aki 19 vetköző levelet

„Leon Daudé“ désekre készítet: levőleg erős lue vel ezelőtt vizs tam, hogy a s rendszerint ideg szinte azt monc kitérés az öröklő Daudet inkább Legalább is köny hiszen magánélet hogy neurózi: a t tehetség, amely p rverzításait, ne Egy alapos pszic tisztázná az ő sz tanár a tizenhat ságára gondol.) Daudetnél tulság apja iránt. En i gyermek gyűlölt tragédiáját.

Haggibbor nyári mulatsága f. hó 5-én
d. u. fél 5 órai kezdettel, tornász ünnepélyvel kapcsolatosan, a Református kollegiumban lesz.

chaluc munkája: a régi bennszüzetiket elnevezésüket régi kolonisták új chaluc beván-

mégis hódít. Mig em maradtak meg a városba, sőt "rré" lenni, most lusi "parasztok", részüket. Másfe- ták szinte kizáró- lóin nőttek fel, et alig tartottak, ei mind héberül továbbra is csak

rad azonban to- ak az, hogy mi- istáknál a mun- vódá"-nak — ez er neve — nagy tésében. A nem ti, hogy a föld s, amiut azt egy esete bizonyítja. b munkásokkal azonban, az ara- gtámadták a ko- isták és az ara- kenyeret. Akkor gy ezentul k. Be is tartot- kék félévig. Ma az arabok mü- szatósok föld- nég le akarták ak akkor érez- földjén, ha an- valami felett dolgozni!

Székely Béla

főrabbi indul

est kell keresni etőivel amerikai zsidó Wise e hónap ajóra szállott,

atársra hajóba- tatott a kiváló elentette, hogy ügyek kész- asra.

otta dr. Wise közelebbi vi- al, hogy egy- pedig szükség el való érint- amikor Ame- ndent tud és k a vélemény- cselekszünk, nk. Kötele- lókkal, akik- gyan törté- jtásunk mel- kolni.

hogy részt son, mert a t a szívéhez. nemcsak a zete számára

ar látogatni riába és Né- ba is. Min- llető ország velük afelől, ajait orvo- lókat és ini- y, általános zehívását az

én an lesz.

én an lesz.

én an lesz.

én an lesz.

én an lesz.

én an lesz.

Freud tanár megállapítja Leon Daudet-ról, hogy rendellenes hajlamú, perverz és beszámíthatatlan ember

(Páris, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olvasók jól ismerik Leon Daudet-t, az "Action Francaise" főszerkesztőjét, a hírhedt rojalista vezért, aki Orleansi Fülöp hercegnek, a francia trón követelőjének a propagandát csinálja. Ki ismeri azonban Leon Daudet-t, a regényíró? Aig hinnánk, hogy a "Fekete Csillag", "Suzanne", vagy a "Keritönő" című regényeit idegen nyelvekre lefordították. A háboru előtt bizonyára va amennyitüket elkobozták volna, mint valami pornografikus féreműveket. És ablan is kételkedünk, hogy vajjon most vállalkozna-e valamelyik kiadó ezeknek a sexual-patológiai termékeknek az átültetésére és megjelentetésére. Franciaországban a rojalista Daudet-t élesen elvlasztják a regényíró Daudet-től. Egy kiváló arisztokrata nő, Marquise de Saint Prix, írta róla legutóbb: "Jól ismerjük az "Action Francaise" vezetőjét, de Daudet-ről, a regényíróról nem akarunk tudni". Körülbelül egy negyedévvvel ezelőtt nyomatta ki Leon egyik új könyvét, a "Keritönőt". Páris hercegseke, a katolikus "Action Francaise" egyik barátja kérte Daudet-t, vonja ki ezt a könyvet a forgalomból. Az író eleget is tett a kérésnek és ezáltal sikerült az "Action Francaise"-t ért támadások élet letompítani.

Husz éven keresztül írta Daudet legalacsonyabb ösztöneiből fakadó műveit anélkül, hogy egy kritikus akadtt volna, aki irodalmi munkásságának minimális értékéről felvilágosította volna. Végre ez a kritikus is megérkezett Neve Andre Gaucher, aki a napokban feltűnést keltő könyvet jelentetett meg ezzel a címmel: "Az agybeteg Daudet." A könyv bombaként hatott a párisi társaságokra. Tehát ez Leon Daudet? Ez az az ember, aki a köztársasági intézményt támadja? O az "Action Francaise" vezércikkeinek szigorú Catoja? Ez a férfi a királyhi katolikusok zászlóvivője? Nézzük csak, miket is prédikál ez az ur? Két regénye van, amelyekben isteniti a vérfertőzést. Két másik regényében a szatyriasis apothézisét zangi. Egy negyedik könyvében, a "Keritönő"-ben egy idős, "tisztelretémeltő" urinó arra oktat ki egy fiatal leányt, hogyan kelte fel egy vak férfi érzéseit.

Gaucher könyve roppant szenzációként hatott az arisztokraták negyedeiben. Most már senki nem akar Daudet-ról tudni. Mindenki letagadja, hogy valaha is olvasott volna tőle egy sort is. A pellengérré állított író regényeinek nagyszámu kiadása azonban ennek az ellenkezőjét bizonyítja. Egyszerre mindenki szégyenkezni kezdett. Az "Action Francaise" olvasói hirtelen úgy tesznek, mintha nem is tudtak volna róla, hogy Daudet regényeket is ír. Gaucher azonban elárulja, hogy minden tiszt katolikus házban az "Action Francaise", mint az egyedül megbízható irodalmi útmutató szerepel, már pedig ez a lap állandóan hirdeti Daudet regényeit, kritikáiban pedig egyenesen felmagasztalja azokat.

Gaucher a freudi pszichológiai elmélet alapján foglalkozik Daudet-vel, a pornográfárral. Daudet ebben a könyvben egyszerű kísérleti tárgy, amelyen Gaucher kipróbálja Freud téziseit. Egy rendkívül erős pszichoanalitikai keretből lép elénk Daudet, a nehéz sexual pathológiai beteg. Gaucher elküldte kész könyvét Freud tanárnak, aki 1925 június 10 iki kelettel a következő levelet intézte a szerzőhöz:

"Leon Daudet esete a következő elmélkedésekre készlet: Apja, a nagy regényíró, tudvaleg erősen luesben szenvedett. Hármnc évvel ezelőtt vizsgálataim alapján megállapítottam, hogy a szülők luese a gyermekekben rendszerint idegességre való hajlamot teremt és szinte azt mondhatom, hogy a neuraszténias kitörés az öröklött lues végső állapota. Leon Daudet inkább perverz, mint neuraszténias. Legalább is könyveiből ezt következtetem, mert hiszen magánéletét nem ismerem. Valószínű, hogy neurozisa teljes-n letiporta volna őt, ha tehetség, amely irodalmilag le tudta vezetni perverzitásait, nem uralkodott volna fölötte. Egy alapos pszichológiai vizsgálat kétségtelenül tisztázná az ő szerencsétlen fia sorsát. (Freud tanár a tizenhatéves Philip Daudet öngyilkosságára gondol.) Ön megkísérli, hogy a fiatal Daudetnél tulságos szeretetet tételezzen fel az apja iránt. Én inkább azt hiszem, hogy az a gyermek gyűlölte az apját és ez idézte elő a tragédiáját."

Freud professzor egy második levelet is in-

tézett Gaucherhoz, amelyben az "Action Francaise" vezércikkeinek olvasása nyomán, határozottan állítja, hogy Leon Daudet rendellenes

hajlamu, perverz és beszámíthatatlan ember é. mint ilyen teljesen alkalmatlan arra, hogy bár miféle közéleti szerepet vigyen.

A Vági-ügy a magyar nemzetgyűlés előtt
A szociáldemokraták szerint a kormány mozdította elő a Vági-csoport szervezkedését

(Budapest, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vági István letartóztatása ma szóba került a nemzetgyűlésen, ahol Farkas szocialista képviselő interpellált ebben az ügyben. Kifejtette, hogy a Vági frakció megalakulása tulajdonképpen a kormánynak a büne, amely a szociáldemokrata pártban állandóan egyenlenségeket akar előidézni, hogy ezáltal a párt egységét megbolygassa és erejét megtörje. Szemére hányja a kormánynak, hogy tárgyal Vágókkal, sőt egyenesen biztatta őket a szervezkedésre. Ezért tehát nem is volt joga arra, hogy Vágit letartóztattassa.

Farkas felszólalására a belügyminiszter válaszol, aki tiltakozik az ellen, mintha a kormány beugratta volna Vágiékat a szervezkedésbe. Vágiék mozgal-

mát az első pillanattól kezdve veszélyesnek tartotta, mert tisztában volt azzal, hogy Vágiék összekötésében állanak a külföldi kommunistákkal. A belügyminiszter szerint Vági be is ismerte, hogy külföldi pénzforrásokból fedezték kiadásukat.

A nyomozást vezető detektívönök holnap Bécsbe és Párisba utazik, hogy az ottani rendőrhatalóságok támogatásával kutasson, kiktől kapott Vági pénzt. Az eddigi megállapodások szerint Vági Bécsben a Landler-csoporttal és Joffe szovjetkövettel állott összekötésben. Tegnap elfogtak egy futárt, aki a párisi kommunistáktól levelet hozott Váginak, akit arról értesítenek, hogy a további pénzküldést beszüntetik.

Magának minden szava hazugság — mondja a törvénytörő elnök Léderernének

Lédererné össze-vissza beszél a tárgyaláson. A mai tárgyalást elnapolták és új tanukat idéznek be

(Budapest, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lédererné gyilkossági pörének tárgyalása ma folytatódott kihallgatással kezdődött. Az elnök kérdést intéz Léderernéhez:

— Mivel magyarázza az ellentmondásokat a tegnapi és az összes előbbi vallomása között? Miért mondta azt, hogy Kudelkát három tiszt ölte meg? ...

Lédererné az elnök kérdéseire a következő választ adta:

— Férjem megeskett, hogy senkinek sem fogom elmondani a gyilkosságot. A fogházban tanácsot kértem a lelkésztől, aki azt tanácsolta, hogy mindent mondjak el a bíróságnak.

Az elnök közbevág:

— Miért hivatkozik mindig idegenekre? Gondolja, hogy elhiszi valaki félrevezetéseit?

Elnök: Már egyszer elismerte, hogy Kudelka h-tvenmilliót adott át, amiből hatvanötöt el is számolt. Hol van a többi ötmillió?

Lédererné: Kudelka csak hatvanhatmilliót hagyott nálam, ebből egymillió a táskámban maradt, a többit átadtam a sógoromnak.

Elnök: Január tizedikén türelmesen bevallotta, hogy az öt millión megosztottak férjével. Szó szerint azt mondta, hogy férje harmadfelmilliót megtartott magának.

Lédererné: Kizárt dolog, hogy ezt vallottam volna.

Az elnök ezután egymásután kérdéseket tesz fel Léderernéhez:

— Ha nem vett részt a hulladarabolásban — mondja — akkor hogyan volt lehetséges, hogy megtalált szoknyája és bluza csupa vér volt? Hogyan képzei el férjének megmentését, amikor előbbi vallomásaiban az egész gyilkosságot a férjére tolja rá, míg mostani vallomása szerint a gyilkosságot mások követték el.

Az elnök keresztkérdéseire Lédererné össze-vissza kezd beszélni és azt állítja, hogy a rendőrségen kieroszakolták tőle vallomását.

Az elnök Lédererné elé tárja előbbi vallomásait s rámutat arra, hogy minden szava hazugság.

Elnök: Maga azt is vallotta, hogy férje a britanniások jelenlétében féltékenységből magára lőtt.

Lédererné: Igen (derültég).

— Szavahihetőségét — mondja az elnök Léderernének — erősen gyöngíti az a körülmény, hogy egész élete hazugságokból állott.

Lédererné az elnök szavaira részint tagadja előéletének kinyomozott részleteit, részben pedig szerencsétlen gyermekkorával mentegeti.

Lédererné védője a mai tárgyalás befejezése után a tárgyalása felfüggesztését kérte. A bíróság a védő kérelmének helyet adott és elrendelte a holnapi napra új tanuk beidézését, akiket hatodikán az összes szakértőkkel együtt fognak kihallgatni.

Ki lássa el a zsidó jogvédelmet?

A zsidóságnak helyet kell nyernie a városi képviselőtestületben. A Jogvédő Iroda vezetőjének nyilatkozata az aktuális zsidó kérdésekről

(Cluj-Kolozsvár, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kongresszusi hitközségek marosvásárhelyi gyűlésével kapcsolatban, amelyről tegnap kimerítő tudósításban számoltunk be, az egyik kolozsvári reggeli lap azt a hírt közölte, hogy a nagygyűlés elhatározta egy külön neolog jogvédőiroda felállítását. Bár tisztában voltunk vele, hogy a hír teljességgel alaptalan, sőt tendenciózus, mégis szükségesnek tartottuk ebben a kérdésben megszólaltatni dr. Klein Miksát, a Jogvédő Iroda igazgatóját. Dr. Klein Miksa az állítólagos határozatról ezeket mondotta:

Nincs neo-óg, vagy ortodox jogserelem

— Ilyet elhatározni képtelenség. A Jogvédő Iroda a multban is egyetlen szempontot tartott szem előtt: nincs neológ, ortodox, vagy chaszid zsidó jogserelem, hanem egyedül zsidó sérelem. A sérelem kell, hogy orvoslást nyerjen, a megtámadott egyéni, vagy kollektív jogsérelmet kell védelemben részesíteni. De a dolog természetesen a sérelem képtelenség, hogy az egyes frakciók szerint is jogvédő irodákat állítsanak fel és aszerint nyújtsanak segélyt vagy utasítsák el a segélyre szorulókat, hogy melyik vallási frakcióhoz tartozik. Egy példával meg is világítom az állításomat. Négy nappal ezelőtt épp a nagyváradi zsidó ifjaknak, számszerint tizenkilencnek kellett jogi segítséget nyújtanom a hadbíróóság előtt folyó perükben. Osztályozhatom

vajjon ezeket az ifjakat vallási rítusuk, vallási meggyőződésük szerint? Vagy a temesvári ifjakat, akik ellen a temesvári ügyészség rendkívül súlyos vádiratot adott be és akiknek védelmét a helyi jogvédő iroda látja el, megtagadhatta volna a jogi segítségnyújtást azon a címen, hogy a gyárvárosi vagy a belvárosi zsidó hitközséghez tartoznak.

A Zsidó Nemzeti Szövetség illetékessége

— A Zsidó Nemzeti Szövetség áthatva attól a kötelességtudástól, amelylyel minden egyes zsidó ügyben bátran és önzetletlenül sikra szállt, most is vállalja a jogvédő-munkát a segélyre szoruló erdélyi zsidóság számára és mert jogi személyisége, approbált alapszabályai csak a Szövetségnek vannak, ezért adhatja a keretet és az alapot is, amelynek alapján a jogvédő iroda működhet. Hogy anyagi támogatást joggal kérünk Erdély egész zsidó társalmától, az természetes, hiszen munkásságunk eredményét Erdély egész zsidósága, minden hitközsége, minden szervezete, chevra kadisája, iskolái, talmud-tórai már eddig is élvezték. Az állampolgárság kérdésében, a jogi személyiség elismertetése tárgyában végzett munkánk, a gabella adómentességének kieszközölése, a Chevra Kadicha gyűjtési jogainak kieszközölése, a bezárt Talmud Trák és chéterek újból való működése, az ezekre menő kiutasított zsidók érdekeinek a megvédése, az italmérési engedélyek elkobozása körüli munka, a visszaélésekkel szemben való megtorló intézkedések kieszközölése, mind-mind olyan tények, amelyek amellett

bizonyítanak, hogy a Jogvédő Irodát eddigi működésében a magasabb emberi és kollektív érzés vezérelte. Nem kicsinyes szempontok voltak azok, amelyek életbe hívták ezt az intézményt, hanem a zsidóságnak vérző sebei készítették minket arra, hogy akcióra lépünk. Szegényes eszközökkel bár, de lelkesedéssel és szeretettel dolgoztunk a megtámadott zsidóság érdekében.

„Elháritjuk a konkolyhintést“

— Éppen ezért vétkes könnyelműségnek, egyenesen bűnnek tartom, hogy a „Keleti Ujság“ mai számában olyan valótlan hírt tesz közzé, amely szerint a neologok külön neolog jogvédő iroda felállítására határozta el magukat. Ez konkolyhintés akarna lenni, de célját nem éri el, mert a Zsidó Nemzeti Szövetség jogvédő irodája továbbra is kizár mindennemű politikát a jogvédelem köréből. A Zsidó Nemzeti Szövetség tényleg reálpolitikát folytatott a múltban és folytat a jövőben is, zsidó nemzeti kisebbségi alapon áll, nem kesereg haszontalanul delibabos multon, hanem az élet realitáit tartva szem előtt, igyekszik Erdély zsidó népének jogait kivívni. Ebben pedig nem akadályozták meg az ives szavazatok, sem az okvetetlenkedő kritikák, mert érezzük, hogy mögöttünk állanak a zsidó tömegek, akiknek érdekéért küzdeni, áldozatot hozni zsidó kötelesség.

Tárgyi kritikát!

— A vásárhelyi határozatból csak annyit igaz, hogy egyik delegátus a Jogvédő Iroda működésének tárgyi kritikája helyett a Zsidó Nemzeti Szövetség politikai működését bírálta éles hangon, de a felszólalást az erdélyi és bánnáti zsidóság legkiválóbb vezére, a temesvári neolog hitközség köztisztviselőjében álló elnöke, dr. Vértess Adolf kellő értékre szállított le. A Jogvédő Iroda még fennáll, működik és dolgozik akár a megtámadt zsidó kollektív vagy egyéni érdekek védelmében.

A Jogvédő Iroda legelső sorban is a községi választásokról szóló törvényt, valamint a képviselőválasztásokról szóló törvényjavaslatot fogja ismertetni abból a szempontból, hogy főleg a városokban lakó zsidóság kerüljön be a választási listába és képviselőt nyerjen érdekei védelmére a városi tanácsokban. Mert a mai választási törvényjavaslat egyenesen kizárja, hogy a száználval ezer főnyi erdélyi zsidóság a parlamentben törvényes képviselőt nyerjen. A memorandumot, amelyet a Jogvédő Iroda kidolgozott, a közeli hetekben fogjuk megküldeni azoknak a zsidó vezető férfiaknak, akiknek a véleményét a végleges megszövegezés előtt ki akarjuk kérni.

Végül még csak azt mondhatom, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség — amint ez az előbbiekből kiderül, — erősen dolgozik és ha a Szövetség kritikái ugyanannyi működésről tudnának beszámolni, akkor jogosnak ismernék el bírálatukat. Azonban amíg az egyik oldalon csak a munka, másik oldalon pedig csak a gáncsoskodás mutatkozik, addig én ennek a másik oldalnak a tevékenységét tiszta szalmazéplésnek tudom minősíteni.

A kolozsvári ideggyógyászon főbelötte magát egy görögkatolikus lelkész

(Cluj-Kolozsvár, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután a kolozsvári ideggyógyászati klinika 7-es számú pavillonja mögött lévő cserjésben főbelötte magát dr. Simon Gyula görögkatolikus lelkész. A szerencsétlen ember mintegy három hete állott ideggyógyászati kezelés alatt. A klinikán június 3-án jelentkezett felvételre és előadta, hogy másfél éve szívbetegséggel komplikált tüdőelmeszesedésben szenved és a gyógyulásra való kilátástalanság annyira depresszióba keletkezett, hogy kötelességeinek képtelen eleget tenni. Hónapok óta ugyyszólván semmit sem dolgozott és parochiájának ügyei teljesen rendezetlenek.

Jóllehet az öngyilkosság előzményeiből immár kétségtelennek látszik az, hogy a nagybeteg lelkész már eleve elszánta magát az öngyilkosságra, dr. Simon Gyula kezelési ideje alatt nem adta külső tanujelét különösebb lelki komorságnak. Tegnap délelőtt pedig épen a jóhangelében látszott lenni és az egyik ápolónő előtt kijelentette, hogy rövid időn belül elhagyja a klinikát. Délután három órakor lövés hallatszott a bokrok között elterülő nyulház mögött. A klinika inspekción orvosai azonnal az öngyilkos segítségére siettek, de a szerencsétlenül már nem lehetett segíteni. A golyó, amely a balhálántékon hatolt be, teljesen szétrombolta az agyát és pillanatok alatt végzett az életunt pappal.

Dr. Simon, aki egyébként most harmad-

izben állott az ideggyógyászati klinika kezelésében, hatvanöt éves volt és a nagyiklói görögkatolikus plébániát vezette. Zsebében a kolozsvári főügyészhez címezve levelet találtak, melyben az öngyilkos bejelenti, hogy a revolvert Sipos Géza Ferenc József uti fegyverkereskedéséből vette és önszántából válik meg az élettől. Kéri a végrendelet végrehajtóját, hogy anyagi rendelkezéseinek pontosan

tegyen eleget.

— Tudom, hogy bünt követek el, de kinajaim kibírhatatlanok... Bizonyos, hogy még az isten is megbocsát.

A szerencsétlen ember holmijai között egy élesre fent borotvát és nagyobb mennyiségű mérget találtak elrejtve, ami amellől bizonyít, hogy Simon kísérletének sikertelensége esetén egy második öngyilkosságra is el volt szánva.

Találkozás a konstancai partokon

(Konstanca, július 1. Az Uj Kelet munkatársától.) A kaszinó masszív épülete merengve nézett le a tengerre. Észak felől viharfellegek futottak, barnán és szélesre terülend, de a tenger csak színeiben változott meg, egyébként nyugodt maradt. A láthatár ónszínű mélység egybeülekezett a tengerrel s a kis halászbárkák izzadságos sietséggel igyekeztek vissza a partra. Hidegség és csöndült a vízen, mely ritmikusan csapódott a sziklákhöz. A konstancai benszülötteket nem érdekli a tenger, de lenni, a móló alatt idegen országok fiai bolyonganak, hogy szólanul, tétlenül órák hosszat nézzék a fekete vizet. A tenger vizét, melyet nem végtelensége tesz csodálatossá, hanem az az elmulthatatlan moraj, melyben elmúlt évezredek zenéje szunnyad, mely felmérhetetlen titkokkal teli, mely bánatos, reménykedő, bolond szemek pillantását itta be s mely mélyében talán az egykori kataklizmák borzalmainak emlékét őrzi.

Találkozás a sziklák felett

A móló alatt, a parti szikláknál két fiatal emberrel találkoztam, akik — miként én is — szólanul, elmerengve nézték a tengert, nézték a viharfellegek alatt ezüstös szárnyakkal szálló sirályokat; a parti halászokat, akik a sziklák közül szinte ritmikusan időközönként emelték ki a vergődő halakat, csigákat, ázalagokat. A tenger, a csönd bizalmassá teszi az embereket, a távolról jöttek szinte telepátikus bizottsággal ismerik fel egymást. Itt nem elválasztó az idegenség, a távolról-jötttség; inkább egybefűző, egymásrautaló.

A két fiatalember közül az egyik szófiai, a másik vilnai lengyel-zsidó volt. A szófiai mosolygós arcú, elegáns, tömzsi; arcán a délvidék rózsás-barna zománca, szemében mosoly és láng vibrál — s a tengerre is minden nosztalgia, minden nyugtalanság nélkül nézett. A másik: a vilnai, sápadt, vékony, magas homlokú, ideges, szemében riadtság, az intelligencia riadtsága; — érzem, ez a lelkesült, ez a fanatikus északi zsidó-típus, amelyik az élet örömeire sem tud önfeledtséggel nézni, akit a nagy ut előtt is kétely gyötör, gond emészt.

A „Romania“ hajó indulását várják mindketten, hogy a hajón Palesztinába jussanak. Nem érdeklődöm a motívumok iránt, melyek a két fiatal embert az új ígért földje felé vezetik: ismertek ezek s minden zsidó kivándorlóra nézve azonosak. Engemet volt hazáik viszonyai érdekelnek, mert tudom: itt, a tenger mellett, a készülő vihar szélrohámában mindenki őszinte, mindenki szívesen könnyit a lelkén s a visszaemlékezések irányvonala tömör síkba lendül, szívesen időzik a részleteknél s a részletek könnyen találják az elbeszélés folyamán egységes keretet.

Hatalmas cseppekben, majd zuhatagba lendülön tör reánk az eső és a szél. Szerencse, hogy fenn, a parti korridoron egy matrőzkorcsma áll, mindig hangosan és mindig piszkosan, ahova felmenekülhetünk. A tenger fittyet hány a parti viharra, mely csak a fagyalbokrokot hajlítja meg s a korán nyílt rózsák szirmait szórja le a várba. A parti vihart a tengeren csak hullámfodrok élesebb ezüstlése jelzi, valami lilatónus, melyben sok van a szépiá-barna színéből is.

Bulgáriában rövidesen elfogy a zsidó

A káromkodás, ami a szük kocsmában hangoskodik, csak elősegíti a távolról jött új ismerőseim megnyilatkozásait. Lévy ur, a szófiai a nyiltabb, a közvetlenebb. Nem csoda: leventés zsidó, amit nemcsak kedélyének melegsége árul el, hanem nagy, ragyogóra nyílt szemének tekintete is.

Bulgáriáról kérdezősködöm tőle, mely épen ebben az időben állott a világ érdeklődésének központjában. Ez az érdeklődés bizony nem volt valami hízog erre az országra nézve, melyet a forradalom és a Cankow-kormány ellanterrorja tett olyannyira nevezetessé. Lévy ur, ha — mint az egy husz éves fiatalbembnél igen érthető, — nem is tulnagya áttekintéssel, de józan éleslátással nyilatkozik meg a bolgár eseményekről:

— A Sztambulinszky-kormány idején kétségtelenül jobb helyzetben volt az ország, főleg pedig a nép. A zsidóság is jobban érezte magát Sztambulinszky ideje alatt, jóllehet ez a parasztdiktátor ellensége volt a kereskedelemnek. De nem volt terrorista, ha erőskezű is volt.

— A tőke Bulgáriában kizárólag zsidó kézen van, kizárólagosabban, mint bármely más

országban. Ezért a zsidóság nagy hatalom itt, amellyel minden kormány számolni kénytelen. És mégis — szemben a többi országok gazdag zsidóival — a bolgár zsidóság, szinte kivétel nélkül el van határozva arra, hogy a legrövidebb időn belül likvidálja vagyonát és en bloc kivándorol Palesztinába. Nem a szegénységét, — a gazdaságát ajándékozza oda az új hazának.

— Ma még csak szórványosan jelentkezik az antiszemitizmus Bulgáriában, de már egyes jelenségekben észlelhető a közeledte. Így a diákság magatartásából is. Még nincs hivatalos antiszemitizmus, amit az is igazol, hogy a legutóbbi kommunista-ellenes akciók idején senkinek sem jutott eszébe a zsidókat egyetemesen vonni felelősségre, mint az másutt történt.

— Mi azonban — s Lévy ur önértetesen magára mutat — előrelátók vagyunk s megértjük az idők szellemét. Atyám dús gazdag ember — folytatja — s engemet mégis Palesztinába küld, majd követ rövidesen öcsém s egész családom is. Szinte naponta folyik a vagyon-likvidáció odahaza. Mi spanyol zsidók — hangoztatja önértetesen — tudunk lelkesedni, pedig mi évszázadok óta még a spanyol nyelvet sem vetkeztük le, annyira ragaszkodunk a multhoz.

Érzem, tudom, hogy igazat mondott. Elegáns, jól szituált fiatalember ez a Lévy ur, árad róla a jólét.

— Mit fog csinálni Palesztinában? — kérdelem.

— Ha lehet, üzletet alapítok, ha nem sikerül, — földet fogok turni...

Ahol nosztalgiával gondolnak a letűnt cári rezsime

A lengyel zsidófiu (nevét elfelejtettem) szemében nem lobog láng a hallottakra, csöndesen, hosszan elmerengve ül az asztalnál. Hosszu, sovány ujjai idegesen játszanak el, mintha fantomokkal viaskodnának. Arcán még a gettók sápadtsága, de ruházata, szempontjai a felszabadult zsidóra vallanak. Szinte csodálkozom rajta hogy arcán nem látom az obligát hajtincset. Ezt diszkrétan tudomására is hozom. Mosolyogva válaszol:

— A fiuk elhagyták az apák utjait és vallási szenvedélyük, az összetartó kovász, megtartóknak a nyomorúságban, — új hitük, új erők erdőjévé lett. Ez a hit: Palesztina és a szabadság, az emelt fő és a világi műveltség maximuma.

Ismerve a lengyel zsidóság súlyos gazdasági helyzetét, önkéntelenül erre a kérdésre terelem a szót, hogy közvetlenül szemtanútól nyerjek pontos információt.

— A lengyel zsidók — adja meg a szinte megdöbbentően érdekes információt — csaknem kivétel nélkül nosztalgiával gondolnak vissza az egykori cári rezsime. Súlyos kijelentés ez és mégis fedi a valóságot. A felszabadult Lengyel köztársaság adott ugyan szavazati jogot a zsidóknak, egy csomó zsidó képviselőnk benn is ül a parlamentben, — ami a cári világban elképzelhetetlen volt; — ezzel szemben azonban a lengyel kormány gazdasági tekintetben szisztematikusan törli le a zsidóságot és juttatja koldusbotra. Természetesen ehhez a gazdasági csúdhöz sokban hozzájárul az általános gazdasági válság is, de még inkább a kormány tudatos intézkedései. A cári időkben nem voltak politikai jogaink, senkik voltunk, de anyagi boldogulásunk útjába nem gördítettek sziklákat, mint manapság.

A sok zsidóellenes intézkedés közül mint egyik legjellemzőbbet emlitem meg a kormány azon legutóbbi intézkedését, mely szerint minden kézművesnek egy állami bizottság előtt vizsgát kell tennie, még abban az esetben is, ha ipari képesítését évtizedekkel előtt szerzte meg. S mivel a kézművesek nagyrésze — főleg a városokban zsidó — ezek az állami bizottságok kényre kedvre fosztják meg képesítésüktől a zsidó iparosokat. Így néz ki a lengyel kisebbségi, főleg pedig zsidó kisebbségi politika — a valóságban.

Csodálatos, megnyugtató ellentétek, melyek egyetlen nagy célba futnak össze. Egyik oldalon a gazdag zsidó fiu, aki épen mert gazdag — vándorol az új haza felé, a másik oldalon — a szegény és tehetséges zsidófiu, akit a nyomorúság és hitűzött el hazulról...

... A vihar elült, a tenger megijodott, új, ezer színekben csillog a horizont. Salamon László

Az Uj

Szerke

Felelős

Előfizet

Az Uj

Csüt

5685.

1925.

AB

más né

áttérés

század

(A Pot

daságba

liciaiban

A Potoc

játsszot

ben, mi

A szül

nemesi

részesül

fejzése

ben Pári

A ké

kisebb k

hogy az

sárga f

mányozz

bilincsel

korcsmár

tartalma

talmudró

kexről,

tanulmány

dolgot

magyaraz

megnyert

tanítsa ók

detiben ol

szívesen t

krata már

a héber n

aztán lass

zás, hogy

utaztak,

magukat a

kezdve sz

vényekhez

után Potoc

amelynek

meg. Ifju

jával, feles

tén zsidó b

dorolt, ah

mányainak.

Közben

gróf áttérés

és minden e

térítsék a k

telenek ma

gével szemb

elő állították

értelmében

1749 május

hajthatatlan

gróf a magl

nevű, leborot

máglyához és

elszenesedett

adta a vilnai

zsidó disz

vértanuját. E

egész Lengye

„Gér cedek s

retettel ápolj

ságos zárando

a sirt, ismeret

az öreg zsidó

iratokkal me

HIRK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidó napilapja
 Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Martos Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Martos Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 le, negyedévre 240 le, félévre 460 le, egész évre 850 le.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
 5685. Thamus 10.
 1925. július 2.

(Tegnap számunk naptárrovaiban kimerítő ismertetést közlünk a most megjelenő „Grosse Jüdische National-Biographie“ című enciklopedikus műről. Az ismertetés kiegészítésül egy rövid életrajzot közlünk, örökké érdekes személyről szólót és félig-meddig aktuálisat is. Ennek az életrajznak egyik szereplője 1749 július 2-án halt martirhalált a zsidóságért.)

ABRAHAM BEN ABRAHAM GER-CEDEK, más néven „A vilnai Gér“. A zsidó hitre való áttérése előtt gróf Potoczky Valentin. A 17. század vége felé született, Lengyelországban. (A Potoczky, grófi család ősi vára Krakó vajdaságban volt. A családnak jelenleg főleg Galiciában és Ukrainában vannak nagy birtokai. A Potoczky-család számos tagja nagy szerepet játszott Lengyelország és Ausztria történetében, mint politikusok, államférfiak és tudósok.) A szülői házban, mely a legelsőbb lengyel nemesi házakhoz tartozott, előkelő nevelésben részesült és középiskolai tanulmányainak befejezése után, a fiatal Zarembe gróf kíséretében Párisba utazott, hogy tanulmányait folytassa.

A két ifjú arisztokrata egy napon valami kisebb korcsmába tévedt és meglepetten látták, hogy az öreg zsidó korcsmáros egy nagy sárga főlíansra hajol és elmerülten tanulmányozza. A fiatal arisztokratákat annyira lebilincselte ez a látvány, hogy megkérték a korcsmáros, világosítaná fel őket, a könyv tartalma felől. Csakhamar megtudták, hogy a talmudról van szó, erről az ősi zsidó törvényketről, amelyet az ember egy életen át tanulmányozhat folyton és mégis mindig új dolgokat talál benne. Az öreg korcsmáros magyarázata a töréről és talmudról annyira megnyerte a tetszésüket, hogy megkérték, tanítsa őket meg a héber nyelvre, hogy eredetiben olvashassák a szent iratokat. Az öreg szívesen beleegyezett és a két fiatal arisztokrata már hat hónap múltán tökéletesen bírta a héber nyelvet. A biblia tanulmányozása révén aztán lassan megérlelődött bennük az elhatározás, hogy áttérnek a zsidó hitre. Amsterdamba utaztak, ahol csakugyan föl is vétették magukat a zsidó szövetségbe és ettől az időtől kezdve szigorúan ragaszkodtak a mózesi törvényekhez. Hosszabb németországi tartózkodás után Potoczky gróf visszatért Lengyelországba, amelynek Ilie nevű városkájában telepedett meg. Ifjú barátja gróf Zarembe, egész családjával, feleségével és gyermekeivel, akik szintén zsidó hitre tértek át, — Palesztinába vándorolt, ahol zavartalanul élt talmudtanulmányainak.

Közben a Potoczky-család értesült a fiatal gróf áttéréséről, fölkeresték tartózkodási helyét és minden eszközzel rajta voltak, hogy visszatérítsék a keresztény hitre. A kísérletek sikertelenek maradtak a gróf rendíthetetlen hűségével szemben úgy, hogy végre is a bíróság elé állították. A bíróság, az akkori törvények értelmében máglyahalálra ítélte Potoczkyt. 1749 május 27-én Sövuót-ünnep másodnapján, hajthatatlan meggyőződéssel lépett a fiatal gróf a máglyára. Egy zsidó, Eleazar Ziskesz nevű, leborotválta a szakállát, odalopózkodott a máglyához és titokban összeszedte a vértanú elszenesedett csontjait. Ládába rejtette és átadta a vilnai zsidó hitközségnek. A vilnai zsidók diszszirhelybe temették a zsidóság grófi vértanuját. Ezt a sirt még a mai napig is és egész Lengyelországban úgy ismerik, mint a „Gér cedek szent sírját“, soha nem muló szeretettel ápolják és a zsidó tömegeknek valóságos zarándokhelye lett. 1924 május havában a sirt, ismeretlen tettesek megromgálták. Azt az öreg zsidót is, aki a két gróft a szent iratokkal megismertette, — Menachem ben

A nagy hatalmak kérjenek bocsánatot Kínától

A kínai külügyminisztérium öt követelést terjesztett a külföldi követek elé

(Newyork, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ideérkező jelentések szerint a kínai külügyminisztérium öt követelést terjesztett a kínai konfliktusban érdekelt idegen nagyhatalmak követei elé:

1. A külföldi követek kérjenek kormányaik nevében bocsánatot azokért az atrocitásokért, amelyekben a kínai lakosságot azonnal rendeljék vissza a kínai kikötőkből.
2. A külföldi hadihajókat azonnal rendeljék vissza a kínai kikötőkből.
3. A harcok során meggyilkolt kínaiak családtagjainak adjanak kártérítést.

Arje Lób-nek hívták és Wisirből származott, — kinvallatásnak vetették alá és 1749 július 2-án kivégezték.

Gritta prefektus ismét a kolozsvári rendőrség élén. Gritta Ovidius Kolozsvár rendőrprefektusa ma újból elfoglalta hivatalát. Gritta prefektus három hónappal ezelőtt távozott Kolozsvárról. Először Bukarestbe ment, ahol a közigazgatási reform munkálataiban vett részt és ahol az erdélyi rendőrséget képviselte. Egy ízben hivatalos kiküldetésben Budapesten is járt és most, hogy misszióját befejezte, újból elfoglalta prefektusi hivatalát. A visszaérkezett rendőrprefektust a tisztviselői kar testületileg üdvözölte és ragaszkodásáról biztosította. Üdvözlésére megjelent a Kereskedelmi és Iparkamara és Statul küldöttsége is, Tuffli Richárd a kereskedők nevében üdvözölte Gritta prefektust és biztosította a kolozsvári kereskedők bizalmáról. Gritta prefektus megköszönte az üdvözléseket és kijelentette, hogy az alkotmányt és a törvényeket mindig tiszteletben tartja és megvédi hivatalos működése alatt. Nagy örömmel teljesíti a minisztérium felszólítását, hogy ismét foglalja el kolozsvári prefektusi hivatalát. Kolozsvár lakossága rendőrprefektussága alatt már megismerhette. A jövőben is csak a törvények és a jog szellemében fog működni.

Meghalt Márki Sándor. Budapestről jelentik: Márki Sándor egyetemi tanár, a nagyhirű történettudós, kedden reggel Gödöllőn, hetvenkét éves korában agyvérzésben hirtelen meghalt. Márki egyike volt a legképzettebb magyar történészeknek, akinek munkái még ma is tananyagul szolgálnak a középiskolákban és az egyetemeken. Temetésén, amely holnap megy végbe, az egész magyar tudományos világ, valamint a külföldi akadémiák is képviseltetik magukat.

A Tarbut évszázó ünnepélye. Vasárnap, folyó hó 5-én tartja a Tarbut fiu- és leánygimnázium a szokásos évi záróünnepélyét. A zsidó cserkészek szép tornamutatóival, különböző cserkészatrakciókkal szerepelnek. Az ünnepélyt az iskola új telkén tartják meg, Str. Baia (Füüd-utca) 23. sz. alatt. Az igazgatóság felhívja a Tarbut fiu- és leány növendékeit, hogy vasárnap délután 2 órakor gyülekezzenek az iskola Eötvös-utcai udvarán, ahonnan együtt vonulnak az ünnepélyre.

Halálozás. Klein Jakab dési kereskedő tegnap Kolozsváron, egyik szanatóriumban, meghalt. Az elhunyt a szilágycsehi rabbi fia volt, lelkes zsidó ember, akit széleskörben ismertek. Kedden délután hat órakor temették a kolozsvári ortodox zsidó temetőben. Az elhunytat apja, a szilágycsehi rabbi, Glasner Akiba főrabbi és Klein Eljahu, a Tarbut tanára bucsuztatták a nyitott sír mellett.

Eljegyzés. Schwartz Regina urleányt Dej eljegyezte Kain Lipót kereskedő Cluj. (Mind a két értesítés helyett.)

Farkas Hanikát Páfalv-ról eljegyezte Silbermann Bernát Kovács. (M. k. . . b.)

Olvasóinkhoz! Fűd-ö, vagy nyaralóhelyekre utazó olvasóinkat és barátainkat felkérjük, hogy követeljék mindenütt az Uj Keletet és szíveskedjenek azon helyeket a lapárusító nevével együtt közölni, ahol lapunk nem kapható.

Házhelyet kérnek a rokkantak. Bukarestből jelentik: A fővárosi rokkantak egy küldöttsége kereste ma fel Costinescu főpolgármestert, hogy az ő intervencióját kérje arra, hogy a házihelyek kiosztásánál elsősorban a rokkantak igényeit vegyék tekintetbe. A küldöttség azonban nem jelenhetett meg a polgármesternél, miután az időközben kihívott rendőrség elállta útját. A rendőrség beavatkozására azért volt szükség, mert a kül-

4. Samen várost adják vissza a kínai csapatoknak.

5. A külföldi állampolgárok hagyják el Samen várost.

Az érdekelt követségek vezetői még a tegnapi nap folyamán referáltak kormányuknak a kínai követeléseiről. Addig is, míg az utasítások megérkeznek, felszólították a fenhatóságunk alá tartozó sameni lakosokat, hagyják el mielőbb a várost, nehogy jelenlétükkel zavarásokra adjanak okot.

döttség létszáma mintegy ezer főre emelkedett. Sergariu dr. bukaresti ügyvéd, aki a küldöttséget vezette, áttörte a readőri kordont és behatolt a főpolgármester szobájába. Hogy ezután mi történt nem lehet tudni, csupán következtetni lehet abból, hogy Sergariu ügyvéd megjelent az ügyészségen és feljelentést tett Costinescu főpolgármester ellen testisértés miatt.

Magyarország új berlini követe. Budapestről jelentik: Az „Uj Nemzedék“ értesülése szerint Kánya Kálmánt berlini követté nevezik ki. Kánya eddig külügyminiszteri államtitkár volt és Magyarországot több külföldi tárgyaláson képviselte.

Nemzetközi jelentősége van az aradi országos árumintavásárnak. Beszámoltunk már arról, hogy az aradi országos árumintavásár aráyi meseze meghaladják az eddig Romániában megrendezett árumintavásárak rányait, most örömmel kell beszámolnunk arról, hogy az aradi árumintavásár nemzetközi viszonylatokban is jelentőségre tett szert. Ezt nemcsak az a szerencsés körülmény okozza, hogy az árumintavásáron a legnagyobb külföldi világégők is résztvevők és a célra általuk külön épített pavillonban, hanem a látogatóknak a külföldről való várható tömeges felvonulása is. Különösen a Balkán területéről és a közelfekvő államokból várható nagyobb tömegben a látogatók felvonulása.

Erényi Böske autóbalesete nem igaz. Cluj, július 1. Mint értesülünk a Magyar Színház nagyon szép és tehetséges szubrettjét a tegnapi tisztelői autókirándulásra hívták, ő azonban a meghívás elől kitért, mert sokkal fontosabbnak tartotta toleltjei pótlása végett a Lőrincz és Tóth cég hatóságilag engedélyezett végeladására elmenni. Így tehát örömmel jelenthetjük nagyüzemi tisztelőinek, hogy az egész szerencsétlenség híre csak agyrim volt.

Egy „leépített“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánátsági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág“ közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalma, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág“ Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

Mielőtt hitelezne, vagy bármely hitelüzletet kötne, okvetlen kérjen egy pontos hiteltudósítást az utóállamok legelső hiteltudósító irodájától, a Gyárpartól Temesvár Postafiók 34. A „Gyárpart“ Hiteltudósító információ, megbízhatók, lelkiismeretesek és olcsók. Tudósítások a világ bármelyik államából.

Tüdöcsushuruban szenvedők olcsó szanatórium-rendeztetésben részesülhetnek a nyári hónapokban Mártavölgy klimatikus gyógytüdőn כשר כשרה konyha, Prospektus: Dr. Kohn-egyógyász ár Cluj.

Dr. COSMUTZA szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.
 Klimatikus gyógyhely légzőszervi beteges számára. Diétás szanatórium cukorbetegnek ves bajcsót, közvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 850 lej. Orthodox konyha.

követek el, de kibizonyos, hogy még

holmijai között egy nagyobb mennyiségű, amellet bizonyít, sikertelensége esetén is el volt szánva.

on

g nagy hatalom itt, számolni kénytelen. És országok gazdag, szinte kivétel, hogy a legrövidegyenő és en bloc a szegénységét, — da az új hazának. yosan jelentkezik az de már egyes jelen. e. Így a diákság maivatalos antiszemizy a legutóbbi komjén senkinek sem egyetemesen vonni törtéut.

ur önértetesen magyunk s megértjük gazdag ember — folyaszínába küld, majd családom is. Szinte vidáció odahaza. Mi utja önértetesen — századok óta még a le, annyira ragaszmondott. Elegáns, ur, ár ad róla a jólét. inában? — kérdem. tok, ha nem sikerül,

talgiával gondolnak rari rezsimre

elfelejttem) szeméakra, csöndesen, hozsnál. Hossza, sovány mintha fantomokkal ettök sáppadtsága, de adult zsidóra vallaha hogy arcán nem t diszkrétan tudomászol:

bák utjait és vallási vász, megtartónk a j erők erdőjévé lett. padság, az emelt főna.

g súlyos gazdasági kérdésre terelem a tól nyerjek pontos

adja meg a szinte ációt — csaknem gondolnak vissza súlyos kijelentés az elszabadult Lengyel ti jogot a zsidókunk benn is ül a ágban elképzelhetetában a lengyel kor tematikusan tóri letra. Természetesen ban hozzájárul az de még inkább a A cári időkben nem voltunk, de anyagi ettek sziklákat, mint

s közül mint egyik a kormány azon szerint minden tszág előtt vizs az esetben is, kel előtt, szerzete nagyrésze — főzek az állami biják meg képesi gy néz ki a lengyel bbségi politika —

allentétek, melyek. Egyik oldalon a gazdag — vándorlon — a szegény yomorúság és hit

megifjodott, uj, Salamon László

KÖZGAZDASÁG

Vámkövetítő irodát állított fel a CFR Kolozsvárt

(Cluj Kolozsvár, július 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR. kereskedelmi osztálya, a Kolozsvárt érintő tranzit-árak elvámolására egy vámkövetítő irodát létesített Kolozsvárt, amely működését a mai napon kezdte meg. Ez a vámkövetítő iroda azzal a rendeltetéssel alakult, hogy azokat az elvámolásra váró árukat, amelyek a kolozsvári vámhivatalon keresztül vannak irányítva és amelyeknek fuvarlevelén nincsen rendelkezés arra, hogy melyik szállító-cég által történjék az elvámolás, a CFR. vámkövetítő irodája vámolja el.

Eddig az volt a gyakorlat, hogy a CFR. értesítette a címzettet arról, hogy küldeménye elvámolásra vár a kolozsvári állomáson. Ez értesítés alapján a címzett megnevezte, hogy melyik spedítőrrel óhajtja az elvámolást eszközölni. Természetesen ez az eljárás csak azokra a kül-

deményekre vonatkozott, ahol a fuvarlevelen nem volt megjelölve az elvámoló spedítőr.

A CFR. által létesített vámkövetítő iroda működése elé, mint értesülünk, nem nagy bizalommal tekintenek az érdekelt körök, mert attól tartanak, hogy a közvetítő irodánál a CFR. bürokratikus szelleme fog érvényesülni és az elvámolások nemcsak nehézkesen fognak történni, hanem az a lelkiismeretesség is hiányozni fog, amelyre a fél érdekében az ilyen eljárásokra szükség van. Tekintettel arra, hogy az elvámolás csak az eredeti számla alapján történhetik, azt pedig minden esetben a feltől kell bekérni és az eljárás egységes díjszabás mellett történik, a közvetítő iroda által eszközölt elvámolás sem gyorsabb, sem pedig előnyösebb nem lesz.

Befejezték az adóketéseket. A kolozsvári adóketési bizottságok több hónapi működés után a napokban befejezték Kolozsvárt az adóketést. A bizottságok működése ellen, mint ezt már többször ismertettük, nagyon sok kifogás merült fel. A vállalatok és kereskedelmi cégek leginkább azt sérelmezték, hogy a bizottságok sok esetben nem vették figyelembe a benyújtott adóvallomások adatait és a kivetésnél az egyébként bizonyító erővel bíró üzleti könyvek adatait is mellőzték. Így természetesen rendkívül sok adóketést felebbezték meg. Az adófelebbezési bizottság, amely április eleje óta állandó permanencián van, tovább folytatja a felebbezett ügyek tárgyalását és mint értesülünk, sok esetben változtatta meg az elsőfokú bizottság adóketését a felebbezést bejelentő fél javára.

Szatmármegyében befiltották a sertés-kivitel. Szatmárról jelentik: A szatmármegyei főállatorvosi hivatal a sertésvesz továbbterjedésének megakadályozására bizonytalan időre eltiltotta a sertés-kivitel.

Méhészek adóztatása. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium kebelében dolgozó legfőbb pénzügyi bizottság, amelynek az a feladata, hogy adóügyekben döntéssel jogegységet teremtsen, legutóbb úgy határozott, hogy csak azon méhészet után kell külön adót fizetni, amely 100 méhka-nál többet ölel fel. Azon méhészek, akiknek ezáltal kevesebb méhkasuk van, a rendes birtokadón kívül külön adót nem tartoznak fizetni.

Prémiumot kapnak a jegyzők a hátralékos adók behajtása után. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter, hogy a hátralékos adók behajtását szorgalmazza, elhatározta, hogy a községi jegyzőknek gratifikációt ad a behajtott adók után. E szerint az adóhátralék 50 százaléka után 150 lej, 75 százaléka után 250 lej és 100 százaléka után 300 lej prémiumot fognak kiosztani. A pénzügyminiszternek ez a rendelkezése nem új szerű, mert a magyar rezsim alatt is szokásban volt a késedelmes adóösszegek behajtása utáni prémiumfizetés. Mindazonban el lehetünk rá készülni, hogy ezután a falkvában az eddignél szigorúbban fogják kezelni a hátralékos adók behajtását.

Bukarestben a nyári vendéglőket is bezárták vasárnap. Bukarestből jelentik: A nyári étteremtulajdonosok küldöttsége kereste fel tegnap Chirulescu munkaügyi minisztert és előadták ezt a panaszukat, hogy vasárnap rendőrök járták végig a fővárosi nyári éttermeket és sorra bezárták azokat, a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényre való hivatkozással. A miniszter orvoslást ígért.

Megállapították az arany és ezüst beváltási árát. Bukarestből jelentik: Az a bizottság, amely a kereskedelmi minisztérium mellett működik, visszatérve a legutolsó ülésén folytatott tárgyalásokra, az ország különböző bányáiból nyert aranyra a kilonkénti árát 144.200 lejben állapította meg. Az ár megállapításánál a bizottság figyelembe vette, hogy a newyorki piacon az arany 664¹⁰/₁₀ dollár, amely valamivel magasabb, mint a londoni piac. A leire való átszámításnál az utolsó hetekben uralkodó középértéket vették alapul. Ugyanaz a bizottság az ezüstnek a külföldi piacon

való értékesítéséről is tárgyalt. Tudvalevőleg az ezüst nem képezi az állam monopóliumát és így szabad adás-vétel tárgya. Az ár tekintetében a bizottság úgy határozott, hogy az állam az ezüstöt ugyanolyan feltételek mellett vegye át, mint az aranyat, vagyis tíz százalékkal olcsóbban, mint a világpiacon. Végül úgy határozott, hogy az ezüst világpiacon árát épűgy mint az arany árát 15 naponként fogják megállapítani.

Felhívás a zsidó kisegyzisztenciák bankja részvényjegyzőihez. A Kishitel- és Takarékbank részvénytársaság szervező bizottsága mint az Uj Kelet tegnapi számában jelentette, a közeli napokban megkezdik a zsidó kisegyzisztenciák bankjának továbbfejlesztését. Tekintettel arra, hogy a részvényjegyzés első periódusában több részvényjegyzés történt, ahol az esedékes harminczázalék részvénydíjat nem fizették be, valamint a kiadott részvényjegyzési ivallel és nyugtákkal egyesek még nem számoltak el, a szervezőbizottság kéri, hogy úgy a harminczázalékot, mint az ivalleket és nyugtákat szolgáltatassák be Weinberger Nándorhoz, Strada Memorandului (Unió-u) 18. Telefon 12-27. Az elszámolások beszolgáltatására feltétlenül szükség van, mert ezek nélkül a továbbfejlesztést nem lehet folyamatba tenni, már pedig a végleges befejező munkálatokat e hó 5-én a bizottság megakarja kezdeni.

Drágul a gummi. Londonból jelentik: A nyersgummi piacon a mesterégesen leszorított termékek folytán előállott áruhátrány szemből állandóan növekvő kereslet mutatkozik. A áremelkedés lassu ütemben már egy fél éve tart, az utolsó hónap leforgása alatt azonban olyan méreteket öltött, hogy az emelkedés rendkívül kihatással lesz az egész világ gummiiparára. A termelők éveken keresztül súlyos veszteséget szenvedtek az alacsony világpiacon árak következtében és ezért a termelés korlátozásával próbálkoztak. Ezzel a rendszabállyal

a további áresést megakadályozták, a később bekövetkezett áremelkedést azonban főleg az a körülmény okozta, hogy a világ gummifogyasztása — elsősorban az automobilizmus térhódítása folytán — rendkívül megnövekedett.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 3278 darab. Ebből romániai áru 685 darab volt. Az elsőrendű áru változatlan, a második és harmadrendű 5-10 garassal olcsóbbodott.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaségekről, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág“ országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TÖZSDE

Július 1-én

A lej: Zürichben 240.00, Párisban 10.25, Budapestben 328, Bécsben 327.

Kolozsvár. Lanyha üzletellen volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.65 — 30.75, Prága 6.45 — 6.50, Budapest 322 — 324, Páris — 00 — 00, Zürich 42.50 — 42.60, Newyork 216.00 — 218.00, London 1062 — 1066, Milánó 7.75 — 7.85.

Zürich. Nyitás — Zárlat: Berlin 122.50 — 122.50, Amsterdam 206.31 — 206.31, Newyork 515.25 — 515.25, London 2503.75 — 2503.75, Páris 2335.00 — 2335.00, Milánó 1800.00 — 1800.00, Prága 1525.00 — 1525.00, Budapest 72.55 — 72.55, Belgrád 905.00 — 905.00, Bukarest 240.00 — 240.00, Varsó 99.12 — 99.12, Bécs 72.55 — 72.55.

Bukarest. Devizák: Páris 998, Berlin —, London 10.65, Newyork 218.00, Milánó 7.80, Zürich 42.50, Bécs 80.85, Prága — Budapest 30.85.

Bukarest. Valuták: Napoleon 805, német márká 51.50, leva 1.48, török líra 114, font sterling 10.50, francia frank 10.40, svájci frank 42.00, olasz líra 7.85, drachma 3.50, dinár 3.70, dollár 218.50, lengyel forint 40.50, osztrák shilling 31.00, magyar korona 30.00, cseh korona 6.45, belga frank 9.90, holland forint 87.50

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
akar venni, ne marosvásárhelyre és tekintse szívesen az utat
SZÉKELY BÉ RÉTI
ERŐLENYESZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. Butortermék, asztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divataru üzletünket teljesen felosztatjuk és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piafa Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

a
Még
A k
válság la
helyről,
már odá
elnöke, d
A válság
resendő,
zebb pro
például a
Kolozsvá
kódési jog
nem tartó
Az in
tilésére ö
munkát n
deklódése
a jövő évi
el végele
elsőosztály
jövőben az
nyolc. Ha
hétven tart
ekkorra vá
A kol
sel várják
kifejezni a
az utóbbi é
melynek ö
volt eléged
Játéko
A Haggib
kérte fel la
törpe ifjusá
csoport tagj
a tagok felt

Sze
I. S. E.
legenheit b
den Gemein
der genau
seiner Besti
Dank für I
B. Timi
dem betreffe
uns verspro
Wunsch zu
Kr. Gy.
let könyvosz
F. L. S.
zum elnyerés
kedvezményr
jogcim. Ang
más kikötővá
sékelt utikölt
a sok utánjár
80 S. Ilye
lalkozó egyes
G. G. Sap
zeli Kelet felé
A román álla
nápoly. Jaffa,
nincs. Utikölt
tizezer lej oda
K. I. Timis
deklódik ez üg
P. B. Zaul,
a világbajnoká
K. M. Sigh
vényezni kell.
R. F. Vile.
dékánátushoz. 3
világosítást a re
méréséket.
Memento. Ne
vezetőnek jó.
K. B. Tarna
törvény szabályo
egy bizottságot
ejtésére. Ez a b
főbb elnökle
landó tagja Saff
román történele
tartozik vizsgázn
kiigazításra vonat

SPORT

Lemondanak az intézőbizottság tagjai

Még mindig nem határoztak a jövő évi bajnokságról

A kolozsvári labdarúgó-szakszövetségben hetek óta válság lappang. A bizottságok munkája elé felsőbb helyről, állandó nehézségeket gördítenek s emiatt már odáig fajult a dolog, hogy az intézőbizottság elnöke, dr. Mittel Valér, lemondással fenyegetőzik. A válság indító oka a Comitetul Regionalban keresendő, mely lehetetlen intézkedéseivel a legnehezebb probléma elé állítja a bizottságot. Legutóbb például az olimpiai illeték be nem fizetése miatt Kolozsvár egyik legszámottevőbb egyesületének működési jogát felfüggesztették, jóllehet az egyesület nem tartozott olimpiai illetékkel.

Az intézőbizottság tegnap esti, szokásos heti ülésére összegyűltek a tagok, azonban komolyabb munkát nem végeztek. Pedig az ülés elé nagy érdeklődéssel néztek, mert ezen kellett volna elintézni a jövő évi bajnokság kérdését. Az ülésen döntött volna el véglegesen az, hogy kiesik-e valaki az idén az elsőosztályból, avagy sem, tíz egyesület lesz-e a jövőben az első osztályban, vagy úgy mint eddig, nyolc. Határozat nem történt. A bizottság a jövő héten tartja utolsó ülését a nyári szünet előtt s ekkorra várják a bizottság lemondását is.

A kolozsvári egyesületek rendkívül érdeklődéssel várják a fejleményeket. Ragaszkodásukat fogják kifejezni az intézőbizottsággal szemben, mert az az utóbbi években ez volt az első intézőbizottság, melynek összetételével valamennyi egyesület meg volt elégedve.

Játékos-értekezlet a Park-kávéházban.

A Haggibbor intézője a következők közlésére kérte fel lapunkat. Ma, csütörtök este 8 órára a törpe ifjúsági, 9 órára pedig az első és második csoport tagjai részére játékos-értekezlet lesz, melyre a tagok feltétlenül megjelenését kéri.

Szerkesztői üzenetek

I. S. E. Wenn Sie jemand mit dieser Angelegenheit behelligt, weisen Sie ihn einfach an den Gemeindevorstand von Ermhilfyalva, wo der genau ausgewiesener Betrag voll und ganz seiner Bestimmung zugeführt wurde. Besten Dank für Ihre Liebenswürdigkeit!

B. Timisoara. Wir haben persönlich bei dem betreffenden Herrn vorgesprochen. Er hat uns versprochen, die Angelegenheit laut Ihrem Wunsch zu erledigen.

Kr. Gy. Vulkán. Levelét átadtuk az Uj Kelet könyvosztályának.

F. L. S. 1. Semmi különös feltétele a vizum elnyerésének nincs. 2. A belföldi utazási kedvezményre a wembley kiállítás nem lehet jogosim. Angliában pedig csak Dowerből, vagy más kikötővárosból juthat Londonba olyan mérsékelt utiköltségen, hogy a várható kedvezményt a sok utánjárás nem éri föl.

80 S. Ilyen természetű jótékonyssággal foglalkozó egyesületünk nincs.

G. G. Sapenta. Minden Constancából a közeli Kelet felé induló hajó érinti Alexandriát. A román állami hajók utvonala: Konstantinápoly, Jaffa, Alexandria és vissza. Átszállás nincs. Utiköltség másodosztályon körülbelül tízezer lej oda és ugyanannyi vissza.

K. I. Timisoara. Legjobb, ha ügyvédnél érdeklődik ez ügyben.

P. B. Zaul. Padok már több ízben lemaradt a világbajnokságról. A másik tekinthető annak.

K. M. Sighet. A rangot visszakapja, de kérvényezni kell.

R. F. Vilea. 1. Nincsen. 2. Bölcsésztkari dékánátushoz. 3. Ötéves. Minden egyéb felvilágosítást a rektori hivatal ad. 4. A koszt mérsékelt.

Memento. Nem felel meg. Ünnepeken bevezetőnek jó.

K. B. Tarna-Mare. 1. Még a Wekerle féle törvény szabályozta. 2. A kultuszminisztérium egy bizottságot jelölt ki a rabbizsgák megajlására. Ez a bizottság Niemierover országos főrabbi elnöke mellett működik. Egyik állandó tagja Safran bacau főrabbi. A jelölt a román történelemből és alkotmánytanból is tartozik vizsgázni. 3. Az a vita csak a határhíjazításra vonatkozhatott. 4. Hét és fél kilo-

méter. 5. A könyv beszerezhető az Uj Kelet könyvosztálya utján. 6. A kiadóhivatal a be- küldött összeget nyugtázta. Föl a munkára! Gyöngye.

SZINHAZ - MŰVESZET

A színházi iroda közleményei

Uj bérlők a jövő évadban. A régi bérlők e- zélteli joga már lejárt, így tehát július 1-től, kezdve már az új jelentkezők igényét elégítheti ki a titkári iroda. Mínt hogy a régi bérlők csaknem kivétel nélkül fenntartották a jövő évadra is helyüket: s rengeteg új jelentkező kívánt látni egész bizonyos, hogy a jövő évad bérlete sokkal nagyobb lesz mint volt a most végződött évadé. A bérletkötéseket július 5-én zárja le végleg a színház titkári irodája.

Lakmé és Hoffmann meséje. Az e heti műsoron még két opera előadás szerepel: Csütörtökön este Deli és Lakmé kerül színpadra, Baranyai Jolán- nall, Riza Ilivel, Takács Mikállal, Virág La- jossal, a főszerepben. Szombaton pedig népszerűt operaelőadás lesz délután fél négy órai kezdettel, olcsó helyárakkal. A Hoffmann Meséi fog színpa- kerülni.

Lengyel Irén és Berky József vendégjátéka. Az aradi és temesvári dédajánolt operette-primad- onája, Lengyel Irén ennek a hétnek két estjén fog a kolozsvári Magyar Színházban vendégként fellépni. A kitűnő művész két legbrilliansabb szerepét fogja eljátszani: Pénteken a Lengyelvé- rné főszerepét, szombaton pedig a Marinka a tánc- csnő címszerepét. A szombati előadás érd. kességét fokozza az, hogy a kolozsvári közönségnek sok éven át kedves színésze: Berky József is fel fog lépni. Berky József egyébként hétfőn is lép a Kék mazurba.

Ripp Van Winkle-délután. Versárap délután fél négy órakor az operette-irodalom egyik klasszikus gyöngye a régóta nem adott Ripp van Winkle ke- rül olcsó helyárakkal színpadra, Virág L. jossal a szabad vadász szerepében és Baranyai Jolán- nall Lisbeth szerepében.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Lakmé (Baranyai és Rózsa Ily fellépésé- vel, sorozat 272)

Péntek: Lengyelvér (Lengyel Irénnek, az aradi sin- ház primadonnájának vendégjátékával. Sorozat- szám 273)

Szombat d. u. fél 4-kor: Hoffmann meséi (Mársékelt helyárak, Baranyai Jolán fellépésével, sorozat- szám 274)

Szombat este: Marinka a táncosnő [Lengyel Irénnek, az aradi színház primadonnájának és Berky Jó- zsefnek vendégjátéka. Sorozat 275)

Vasárnap d. u. fél 4 órakor: Ripp van Winkle. (Ope- rette-repriz. Baranyai Jolán fellépésével. Mérsé- kelt helyárakkal. Sorozatszám 276.)

Vasárnap este fél 9-kor: Nótás kapitány. (26-odszor. Pintér Böske vendégjátékával. Neményivel, Ihásszal, Tompával, Leóvegyvel. Sorozatsz. 277.)

Hétfő: Kék mazur. (Berky József vendégjátékával. Sorozatszám 278.)

Kedd: Elssler Fanni (Pintér Böske vendégjátékával. Sorozatszám 279)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Csütörtök, július 2. A holnap titka. Rejtelmes irodalmi dráma 8 felvonásban. Főszerepben Werner Krauss és Maria Corda.

Urania-mozgó. Csütörtök, július 2. Tűzben a pacific express. Amerikai tündérvilági dráma 6 tel- vonásban. Főszerepben a 13-as nevű színész.

A ma legátfogóbb, legtudatosabb, legszé- lesebb skálájú írójának

Wells-nek művei

magyar nyelven:

Fölszabadult világ	100
Az új Machiavelli I-II.	400
A szerelem és Lewishám ur	200
A szenvedélyes barátok	240
Dr. Moreu szigete	180
Házasság I-II-III.	440
A világ története	300
Az időgép	100
Világok harca	120
Emberistenek	150
Bealby	120
A civilizáció megmentése	110

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában.

Rendkívüli alkalom!

Előrehaladt nyári
idény miatt összes
árak nagy árle-
szállítással
eladásra
kerül-
nek
az

AU PRINTEMPS

ezelőtt „Missir“ nagyáruházában
Str. Memorandului (Unio-u) 11.
Cluj.

Lloyd 3246

Tanítanak,

szórakoztatnak
gyönyörködte nek!

Dr. Dienes László: Művészet és világnézet	100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy zsidóleány története)	132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidó- fiu története)	80
Schnitzler: Garlan Berta asszony	160
Lagerlöf: A császár	140
Victor Hugó: A párisi Notre Dame I-II.	360
Benedek: Erdélyi történetek	176
Tabéry: Szarvasbika	176
Multatuli: Havenclar	198
Bashkirtseff: Mária naplója	176

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában,
utánvétellel vagy a pénz előzetes bekül-
dése mellett

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt, bécsi
és párisi divatkalapok szalma
és florentin medelleket minden elfogad-
ható árban árulja az

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-
áruházal szemben).

Bucaresti

LUTHER söresarnok
megnyit 18.
A Tornavivódával szemben

a később be-
g az a körül-
ogysztása —
sa folytán —

rsky és Fiai
vásáron fel-
omániai áru
t változatlan,
garassal ol-

ial cég

aborskysöhne
aborsky József
emények címe
ossmarkthalhe.

ldi és külföldi
latokról, egyéni
vagyoni meg-
sségéről pon-
tudósításokat
öninformációt.
egyeztető és
17. Telefon 9.

an 10 25, Buda-

volt a deviza-

6-50, Budapest
ürich 42 50—
London 1062—

erlin 122-50—

6-31, Newyork

2503-75, Páris

0-00—1800-00,

72-55—72-55,

240-00—240-00,

72-55.

is 993, Berlin

218 00, Milánó

5, Prága —

on 805, német

lira 114, font

40, svájci frank

3 50, dinár

40-50, osztrák

00, cseh korona

nt 87 50

— vagy rás-

gorát

re és tekinth-
me

ETI

TÁRS. busortermelt,
an itt szereshetik be

Hatos világ
engedélye-
zett

esen

rangu

ellett

th

és eladó

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországon egy szöveg-
vastagabb betűvel 6 lej. Leg-
nagyobb apróhirdetés 30 lej. kedvezmény
szöveghirdetések díja előre fizetendő

Késér házikoszt kapható
(kihordásra is) Brassai-u.
10., hátul az udvarban.

Motorok
Szivógáz 20-60 HP. Benz-
in 4, 5, 10, 16 HP. Nyers-
olaj 16, 20, 40, 45 HP.
Diesel 40, 50 HP. Gőz-
gépek félstabil 30, 40, 50,
60, 70 HP. Compound-
stabil 60, 70, 80 HP. Ösz-
szes gépek gyárilag javítva
azonnal szállíthatók, ked-
vező ár mellett. Kérjen
árjegyzéket. Friedrich
Testvérek, Timisoara.

Két ötéves med kus
szerény fizetés, elegendő
ellátás ellenében közép-
iskolai és talmud-oktatást
vagy könyvelést és leve-
lezést elvállal. Cim a ki-
adóban.

Átutazók figyelmébe.
Gyóresen új ródraz és
manikür szalon nyitottam
mely a legkényesebb igé-
nyeknek is megfelel. —
Ugyanott mindenkor fess
Uj Kelet kapható. Szoherr
Mihály.

Figyelem!

Megérkeztek a gyönyörű nyári
nyerssejtem újdonságok. Kocás és
csikos nyerssejem Lei 179 181.
Duplaszeles szádák gyönyörű min-
tákkban Lei 85. Az összes rövid
árak, harisnyák kiárusítása mélyen
leszállított árakkal.

Moskovitz Jakab
divatruházakon, Cluj, Calea Reg.
Ferdinand 21.

Rudolf Mosse Rt.

HUNWALD
Cluj, Str. Vlahuja (völ-
Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükör-
gyár. Táblavég raktár
és üvegezési vállalat.
Hibás tükörök újrafon-
tosorozása 1007

Zongora, rövid, kereszt-
háros kiadó. Árpád-ut 5.

Weiss Áron
főkántor

és más lemezek,
valamint

VOX
hangkészülékek

Triska I.

zongoranegyraktár,
Cluj, Str. Saguna 14

1

Fehérneműt
gyönyörű kivitelben és
olcsó áron készítenek. Uj-
lányokat négy hónap alatt
kiképeznek fehérenemű var-
rásra és szabásra Özv.
Berkovits Miklósné, Str.
Vladimireca (Mikes K.-u)
17. sz.

Eladó

Gherlán (Szamosajvár) Fő-
tér közelében 40 éve fean-
álló jó forgalmu fűszé- és
vegyes áru üzlet 4 szoba-
konyha lakással és mellék-
helyi ézkekkel, Herschko-
vits Adolf. 9315

Motorokat,
benzin, nyersolaj, szivó-
gáz, 15 lóerőtől fölfelé,
törött állapotban is kere-
sek készpénz mellett vé-
telre, Elias Győző, Timi-
soara, Radulescu 6.

**Utazók, átutazók fi-
gyelmébe.** Ne mulassza
ei felkerekenni Aranyosgyé-
resen az ujjennan megnyitlt
berboly- és hölgyfodrász,
manicür szalon, hol a
legkényesebb igényeket is
kielégítik. Olcsó és por-
tos kiszolgálás. Ugyanott
az Uj Kelet maíndennap
kapható Szoherr Mihály
fi drász mester.

„Express“

Auto garage Atelier mechanic

Str. Londrei (Hosszu) 26. Cluj

Elvállal autó és mindennemű mechanikai szak-
mába vágó javításokat, villany- és gázmotor
szereléseket. — Mindentör barátó szolgálat.

Szíves tudomására hozom igen t. vevőimnek és
a nb. kö ön-
szabóüzletemet Jókai-utca 7.
sz. alól Calea
Regele Ferdinand (Weiss lelyi u) 22 szám alá
helyeztem át **Vogel Jakab**, férfi-szabó.

Manométereket

és mindféle mérőműszere-
ket készítek, javításokat válll
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött mű-
szereket alá íhi leletéssel
ellátva, rövid idő alatt visz-
szakküldöm. Telefon 315 sz.

Hírvezes fogászok bátran ajánlják,

Mert hisz Farmodont fogkrémnek
[nem találják mását.]

1748 1

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakab

bádogáru üzemében,
P. Mihai Viteazul 13.

A kolozsvári CZELL sörfőzde

Rador 2285

világos **URSUS** sör

a közönség legkedveltebb itala. **Össze nem tévesztendő** más gyárt-
mányu Czell elnevezésű sörökkel, mert **csak az „URSUS“ elne-
vezésű sör az eredeti közkedvelt**

Kolozsvár — monostori sör.

Természetes ásványviz. **Celestin**

VICHY

**Grand-Grille
Hopital**

Óvakodjunk az utánzatoktól. **Vichy-Etat** só lugsavas, emészthető víz házi elkészítése.
Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

TOILE TARARE A. G. B.

Selyem és mosó gyapot szövetek. Kitűnő tulajdonságaiknál fogva csodálatosan használhatók
mindenféle női toailettekhez: fehérneműkhöz, bluzokhoz, alsószoknyákhoz, gyermekabátokhoz, stb.

Csupán oly szövetet kérjen szállítójától, amely szélén el van látva:

Toile Tarare A. G. B.

felirással. Kapható **bukaresti fiókunknál**: Str. Carol 70, Căldărari 2. Elárusítva csak kizárólag **en-gros.**

Rador 2467

Cluj, Str. Barza I. Pop. (völ. Brassay-utca) 10. szám

Szerkesztő
Ivatal
Központi
Kiadóh
Es. N. Sz
Kéziratok
szerkesztő
szendők. Ké
adand

1925 júliu

Szül

(Budap
jától.) A
gresszusró
Vuyst, a
államtitká
zetője. Pa
zeumban
tartott.

— Elé
taurációján
Paul de V
megszerve
egyháznak
hanem sze
akiknek k
és morális
jövő pillér
lésük ezér
landóságai
iskolának
honnak, a
kája fonto
sértelen é
munkája é
móniában
tikus élet
akkor bizt
Grafik

Vuyst, ho
ben organ
neveléssel,
nevelő mu
mert ezidő
mekek sző
lati életre

— His
gyermekek
egy leány
tudatlanul
növelik, u
teni a gaz

— A
fenn világ
legesen má
ha valaha
társulásra,
kezése, lig
tálisabb sz
minden or
indult vég
célből, ho
szervezked
gyermekek
sági nevel
ügyét.

**Stirbe
kölcson
fe**

Bukare
szabb meg
és Mrazek
ügyében. S
ben a kér
megfelelő
ügymínisz
pénzügym
külföldi t
Románia s

Államl

London
élesen bír
miatt. Bal
Macdonald
nélküliség
kívül álló g
ezek újból